

**SCHRIFTELIJKE VRAAG**

nr. 955  
van **MARINO KEULEN**  
datum: 10 juni 2020

---

aan **LYDIA PEETERS**  
VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

---

*Japanse duizendknoop - Beschadiging infrastructuur*

De Japanse duizendknoop (*Fallopia japonica*) is een invasieve exoot die op veel plaatsen woekert langs onze gewest-, water- en spoorwegen. Deze plant verspreidt zich ondergronds en groeit razendsnel tussen stenen en scheuren, waardoor een reëel gevaar bestaat voor beschadiging van de infrastructuur. Verkeerssignalisatie en -borden kunnen bovendien zeer snel volledig overwoekerd worden. Deze invasieve exoot is moeilijk te bestrijden met sproeimiddelen; een veeleer arbeidsintensieve aanpak is vereist.

In 2017 stelde ik hierover al vragen aan toenmalig bevoegd minister Weyts (schriftelijke vraag nr. 1618 van 25 juli 2017). In zijn antwoord gaf de minister aan dat de Japanse duizendknoop verspreid is langs zowat alle waterwegen en dat er nog geen effectieve bestrijdingsmethode bekend was om deze exoot te verwijderen. Onder toezicht van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) werden verschillende technieken voor bestrijding van grotere populaties onderzocht.

Om de verspreiding van de Japanse duizendknoop te voorkomen, is het belangrijk dat het maaisel van bermen waar deze plant voorkomt apart wordt afgevoerd. Dat blijkt een pijnpunt te zijn. Zo kreeg ik meldingen binnen van een aanzienlijke hoeveelheid maaisel van Japanse duizendknoop dat in het kanaal Dessel-Schoten beland bleek te zijn. Ideaal voor de verdere verspreiding van deze plant.

1. Wat is de impact van de Japanse duizendknoop op de infrastructuur langs gewest- en waterwegen?
2. Welke evolutie is merkbaar met betrekking tot de verspreiding van de Japanse duizendknoop langs gewest- en waterwegen? Hebben de inspanningen om de verspreiding in te dijken positieve resultaten opgeleverd?
3. Welke indijkings- en bestrijdingsmethodes worden momenteel gehanteerd? Hebben de onderzoeken ter zake geleid tot verbeterde methodes?
4. Op welke manier wordt het maaisel van bermen waar de Japanse duizendknoop voorkomt, verwerkt? Wordt door de infrastructuurbeheerders gecontroleerd of dit telkens correct gebeurt?
5. Bij infrastructuurwerken is er vaak veel grondverzet. De Japanse duizendknoop kon zich door het gebruik van vervuilde grond bij infrastructuurwerken in het verleden dan ook makkelijk verder verspreiden.

Op welke manier wordt de verdere verspreiding door middel van grondverzet vermeden?

**ANTWOORD**

op vraag nr. 955 van 10 juni 2020

van **MARINO KEULEN**

---

1. Volgens de laatste informatie werden er nog geen problemen vastgesteld aan de infrastructuur van het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) veroorzaakt door de Japanse Duizendknoop. Wortels van alle planten kunnen op termijn wel schade veroorzaken door ingroei in bestaande scheuren.

De Vlaamse Waterweg nv geeft aan dat er in hoofdzaak een probleem is ter hoogte van dijken (waar in principe enkel grazige vegetatie gewenst is). Zo werd schade vastgesteld:

- aan een gebouw;
- dekstenen en leuning t.h.v. de landhoofden zijn losgedrukt;
- dekstenen en taludverharding zijn los/kapot gegroeid.

2. AWV en De Vlaamse Waterweg nv geven aan dat de looptijd van deze projecten nog te kort is om hier definitief uitsluitsel over te geven.

Bij nulbeheer kunnen de haarden van de Japanse Duizendknoop jaarlijks tot 1 meter uitbreiden. Nieuwe haarden worden opgenomen in de inventaris.

Op basis van input van experts wordt momenteel geen actieve bestrijding toegepast voor deze invasieve exoot. De zones worden enkel breed afgebakend zodat ze niet mee gemaaid worden met de rest van de berm zodat verspreiding wordt tegengegaan.

Verspreiding van de Japanse Duizendknoop is niet volledig te vermijden omdat kleine haarden niet steeds worden opgemerkt. Bij het maaibeheer is dan verdere aantasting van de berm mogelijk. Ook haarden vanuit omliggende terreinen kunnen verder uitgroeien in de bermen.

3. De beste bestrijdingsmethode voor deze plant is het volledig uitgraven van een ruime zone rond de besmette plaats tot op 3 meter diep. Dit is niet haalbaar in bermen langs drukke gewestwegen. In afwachting van het verdere onderzoek naar efficiëntere beheermethodes wordt bij AWV de plant zo veel als mogelijk ter plaatse gehouden door vooral nulbeheer toe te passen. Soms is beheer noodzakelijk langs fietspaden of ter hoogte van kruispunten maar ook daar worden plantenresten ter plaatse gehouden of volgens zeer strikte richtlijnen afgevoerd (ingepakt, verbranden en materiaal reinigen).

Voor kleine, geïsoleerde populaties vormt afgraven de meest effectieve methode voor De Vlaamse Waterweg nv. Dit gebeurt handmatig zodat alle wortelstokken kunnen gevolgd worden in de bodem en volledig worden verwijderd, zonder fragmentatie. Dit geeft de minste kans op verdere verspreiding. Stengel- of wortelstokfragmenten van slechts enkele centimeters groot kunnen weer aanleiding geven tot nieuwe planten. Wanneer het niet mogelijk is om handmatig alle wortelstokken weg te krijgen worden deze verwijderd met een graafmachine. Nazorg is hierbij noodzakelijk.

Deze methode lijkt tot op heden de beste methode voor het verwijderen van duizendknoop. Omdat het een arbeidsintensieve methode betreft, vergt het heel wat tijd om alle waterlopen consequent aan te pakken.

AWV en De Vlaamse Waterweg nv werken mee met het Agentschap voor Natuur en Bos en met het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek aan experimenten voor het bestrijden van de Japanse Duizendknoop. Dit heeft nog niet geleid tot een effectieve en haalbare bestrijdingsmethode.

#### 4. Voor AWV:

De plaatsen met Japanse Duizendknoop worden geïnventariseerd en ruim (+2m) afgebakend en niet meer gemaaid met de rest van de berm. In principe blijven de haarden onaangeroerd. Waar de plant toch bestreden wordt (fietspaden, kruispunten) worden de plantenresten apart afgevoerd volgens de methode opgenomen in de interne instructie. Die stelt dat de plantendelen in een gesloten verpakking of met vrachtwagen/container afgedekt met een zeil afgevoerd moeten worden naar een erkend verwerkingsbedrijf. Het gebruikte materieel en de vrachtwagens/containers die instaan voor het transport dienen onmiddellijk na het maaien/na het transport zeer grondig gereinigd te worden zodat geen plantenresten achterblijven. De juiste behandelingswijze van Japanse Duizendknoop wordt gecontroleerd conform alle werken langs gewestwegen.

Voor De Vlaamse Waterweg nv:

De uitgegraven plantendelen dienen volgens de groenbestekken onmiddellijk te worden verwijderd en afgevoerd naar een erkende verwerker. Dit om te beletten dat de stengelfracties opnieuw beginnen te schieten. Hiervoor wordt gewerkt met aparte bestekken. Dit laat toe de opdrachten voor het verwijderen van de Japanse duizendknoop strikt te scheiden van de opdrachten voor het reguliere maaibeheer. Op basis van de weegbons wordt de bestemming gecontroleerd.

#### 5. Voor AWV:

Voor de behandeling van de grond bij grondverzet werd in de laatste versie van het Standaardbestek 250 aangepast (versie 4.1) naar aanleiding van de problemen met Japanse Duizendknoop.

De artikels van toepassing bevinden zich in hoofdstuk 4, met name 1.6 Afpalen van zones met invasieve duizendknoop, 4.2.1 Droog grondverzet (2.1 afgraving, 2.2.D afgraven/uitgraven van zones invasieve duizendknoop, 2.3.F selectief aanbrengen van gezeefde gronden afkomstig van zones met invasieve duizendknoop) en 4.2.3. Controles.

<https://docs.wegenenverkeer.be/Standaardbestek%20250/Versie%204.1/Hoofdstuk04.pdf>

Voor De Vlaamse Waterweg nv:

De projectverantwoordelijken krijgen een opleiding met betrekking tot de risico's en het beheer van Japanse Duizendknoop. Bij projecten wordt ook steeds verwezen naar de 'beslissing voor beheerders' (<https://www.inbo.be/nl/invasieve-duizendknoop-vlaanderen-een-kader-voor-goed-beheer-nb-0718>) en de studie 'Invasieve duizendknoop in Vlaanderen - een kader voor goed beheer' (<https://www.inbo.be/nl/invasieve-duizendknoop-vlaanderen-een-kader-voor-goed-beheer-nb-0718>) die door INBO in opdracht van MOW werden opgemaakt. Deze methodologie wordt toegepast op de werven maar vormt geen sluitende garantie dat geen verspreiding meer plaatsvindt.

Recentelijk wordt bij de voorbereidingen van een infrastructuurwerk nagegaan of én waar er zich haarden van Japanse duizendknoop bevinden. Indien deze aanwezig is wordt, rekening houdende met de overige grondverzetsregelgeving, de locatie en het

type infrastructuurwerk, een plan van aanpak uitgewerkt. Concreet vertaalt zich dit naar besteksbepalingen cfr. 'SB 250'.

De eerste bestekken voor infrastructuurwerken met deze aanpak zijn geschreven. De eerste uitvoering dient nog plaats te vinden.